

Bestandsovervåking av villsvin

Veterinærdagene, Bergen
15. mars 2024
Inger Maren Rivrud

Hvorfor bestandsovervåking?

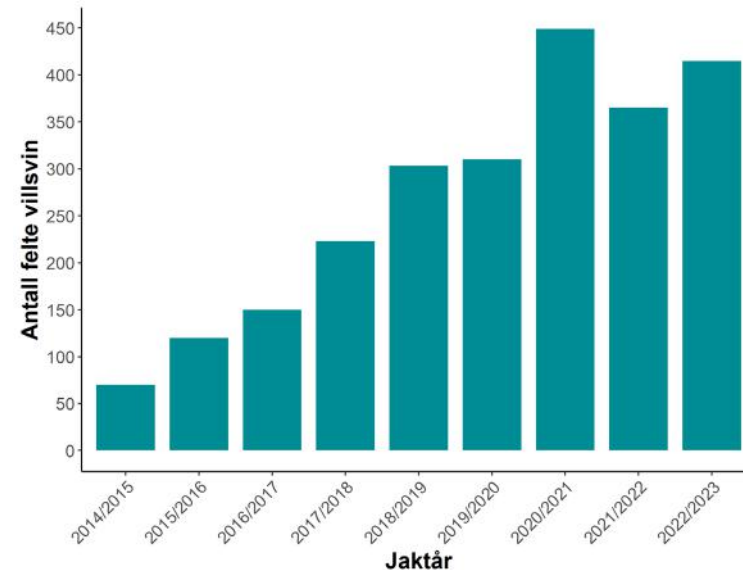
RAPPORT
M-1506 | 2019

Handlingsplan mot villsvin 2020 - 2024

Handlingsplanen mot villsvin er utarbeidet av Miljødirektoratet og Mattilsynet etter oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Målsettingen i planen er færrest mulig villsvin på et minst mulig område. De tiltak som foreslås i handlingsplanen forventes å bidra til at denne målsettingen nås.

Kilde: sva.se

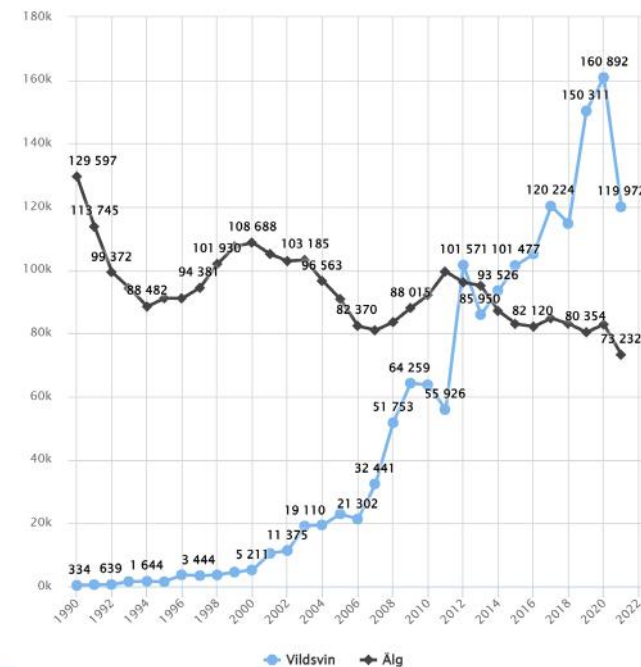
Forsida • Aktuelt • Nyheter

Vil ha mål om å utrydde villsvinbestanden i Noreg

Nyheit | Dato: 21.09.2023

Landbruks- og matminister Geir Pollestad (Sp) vil auke innsatsen mot villsvin med mål om å utrydde bestanden i Noreg.

Avskjutting: Avskjutting vildsvin og ålg nasjonelt 1990–2022

Hvorfor bestandsovervåking?

Kunnskap for evidensbasert forvaltning – uansett forvaltningsmål

Fra handlingsplanen:

De viktigste forutsetningene for en vellykket gjennomføring er å få oversikt over villsvinbestanden og utbredelsen, redusere denne gjennom godt grunneiersamarbeid, og å få plass til tiltak for tidlig oppdagelse av smitte og hindre eventuell smitte til tamsvinpopulasjonen.

Målrrettede tiltak

Vurdere måloppnåelse

Beredskap mot afrikansk svinepest

Villsvin i NINA

Pågående:

Overvåking og
bestandsestimering

Piloter/metodeutvikling:

Slektskap og genetikk

Vandringer og adferd

Diett

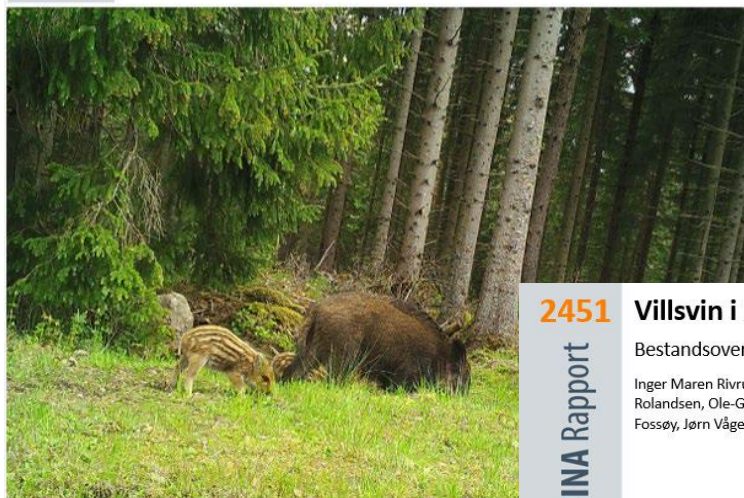
2293

Bestandsovervåking av villsvin

Status 2022

John Odden, Neri H. Thorsen, Sunniva Bahk, Christer M. Rolandsen, Inger Maren Rivrud og Jørgen Rosvold

NINA Rapport

NINA

Norsk

2101

Bestandsovervåking av villsvin

Status og forslag til overvåkingemetodikk

John Odden, Neri H. Thorsen, Christer M. Rolandsen, Inger Maren Rivrud, Jonas Kindberg og Jørgen Rosvold

NINA Rapport

2451

Villsvin i Norge

Bestandsovervåking: Utbredelse, områdebruk og diett

Inger Maren Rivrud, John Odden, Marie Davey, Neri H. Thorsen, Christer M. Rolandsen, Ole-Gunnar Støen, Atle Mysterud, Carl Andreas Grøntvedt, Frode Fosøy, Jørn Våge, Malin Rokseth Reiten & Jørgen Rosvold

NINA Rapport

Norsk institutt for naturforskning

NINA

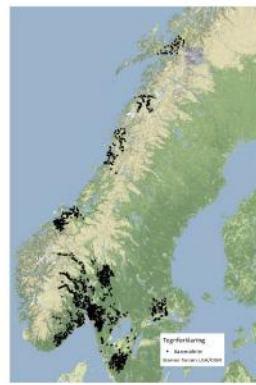
Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger

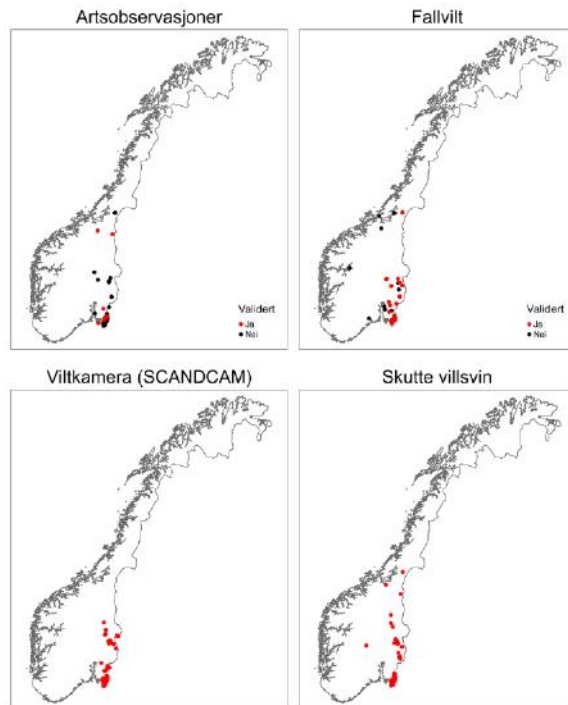
NINA

Norsk institutt for naturforskning

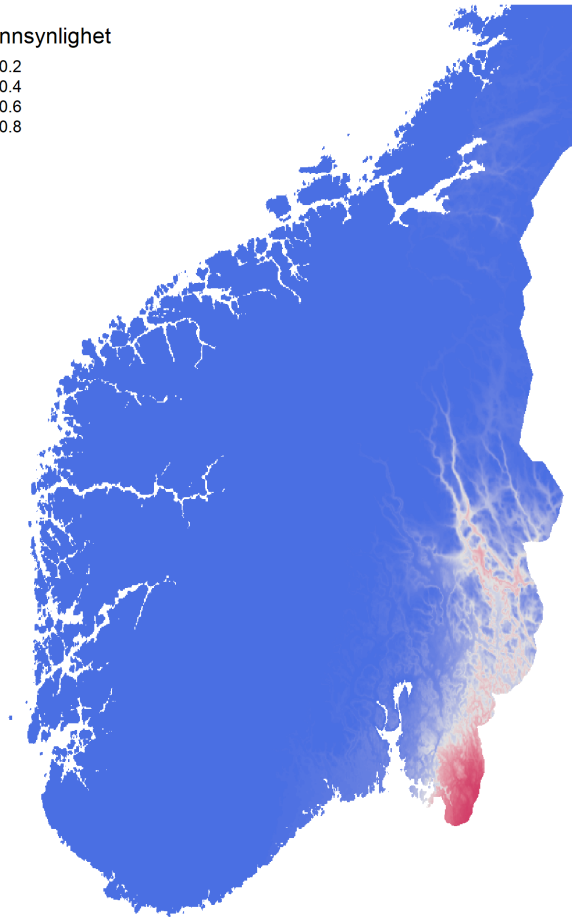
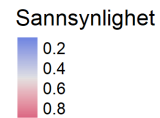
Overvåking og modellering av utbredelse

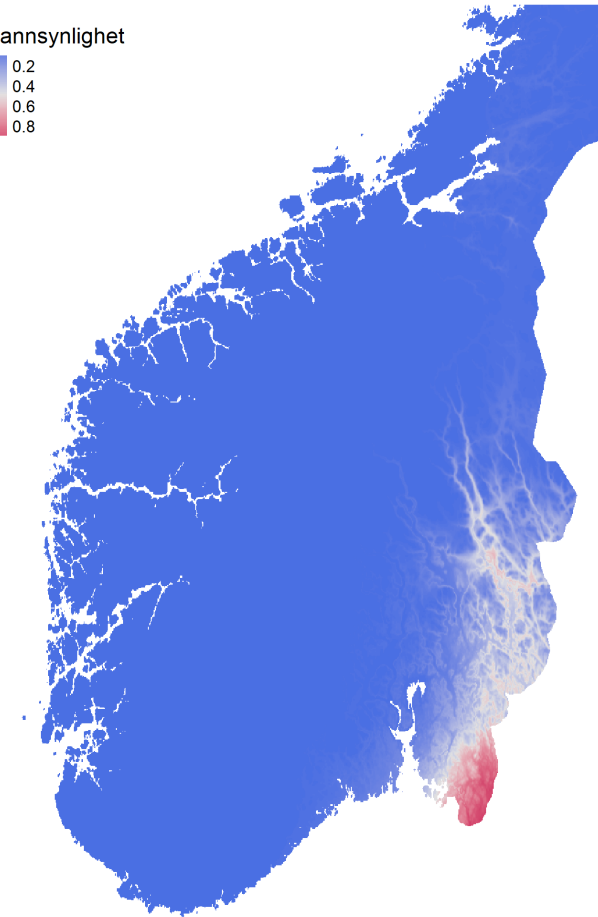
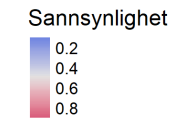
Oversikt over utbredelsen, smitterisiko tamsvin, og kan måle effekten av tiltak mellom år

Utbredelseskart fra 2022

Utbredelseskart fra 2023

Oppdatert 2024

Kun nye observasjoner fra
mars 2023-mars 2024
overlagt

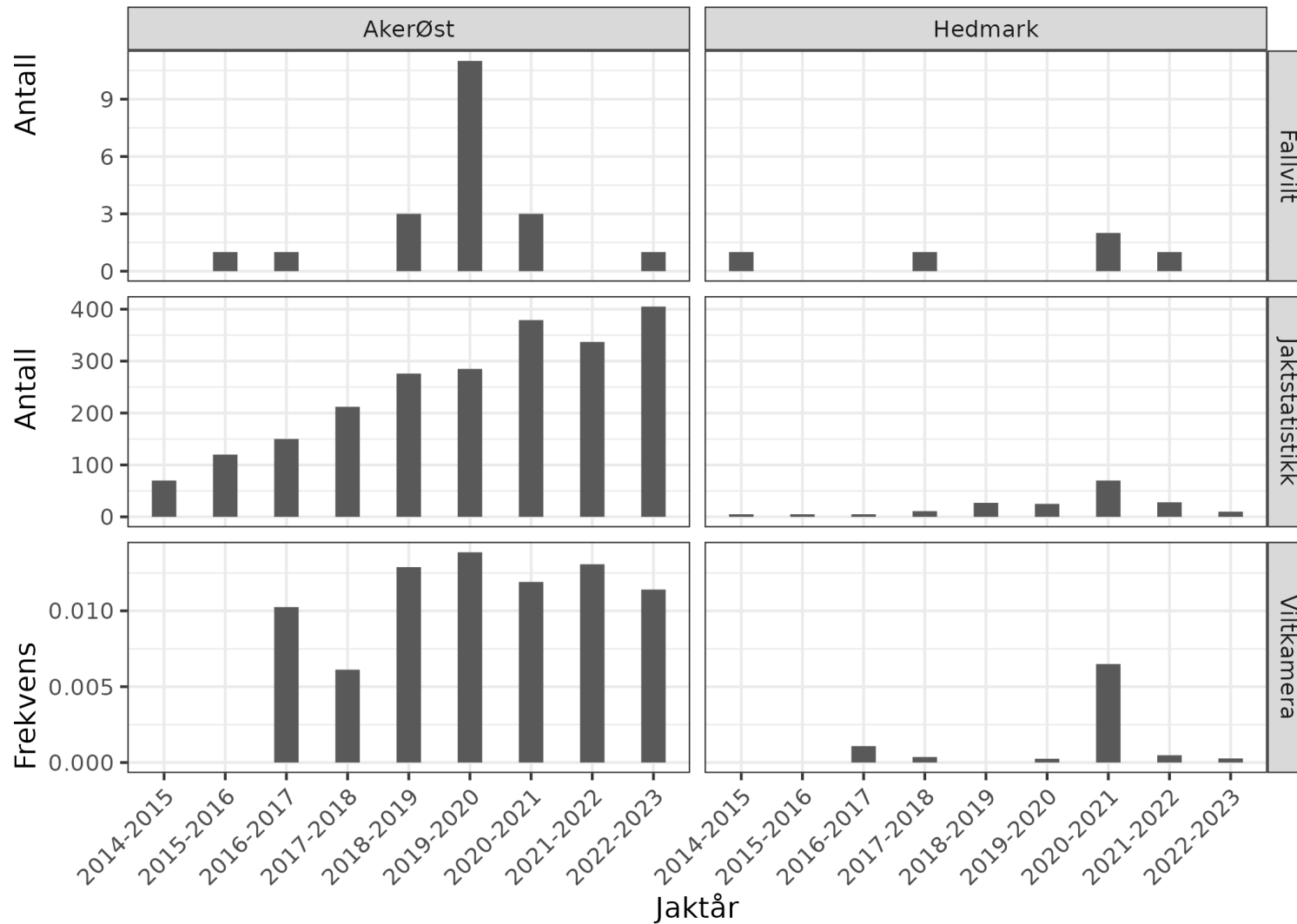
Alle faller innenfor utbredelse
fra 2023

Utbredelseskart 2023

Sannsynlighet

Jaktstatistikk og viltkamera

Tetthet av villsvin

Intensivt overvåkingsområde i Halden og Aremark

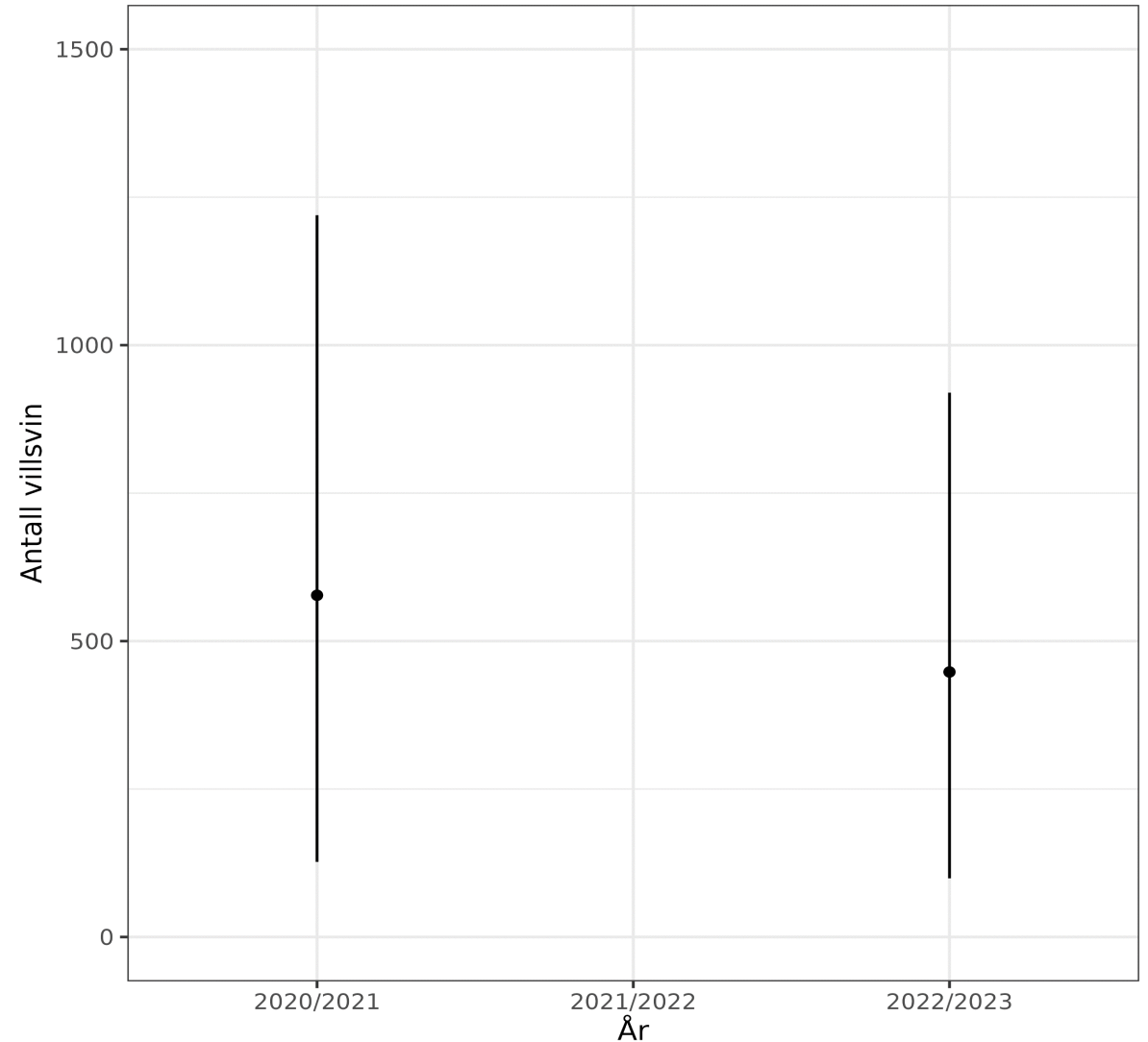
Oktober-mars

212 kameraer i 2020/2021:

0,60 individer/km². Tilsvarende 577 ind.
(127-1220)

66 kameraer i 2022/2023:

0,47 individer/km². Tilsvarende 448 ind.
(99-920)

GPS-merking av villsvin

Pilotprosjekt høst 2022-vinter 2023, finansiert av Viken fylkeskommune

Halden-Aremark

Stor takk til grunneiere, jegere og samarbeidspartnere!

Villsvinprosjektet.no

Fangst - oppsett

Fangst

Resultater pilot

Første dyr merket 10. februar 2023

Totalt 5 dyr merket fra februar til april

3 galter, 2 suger

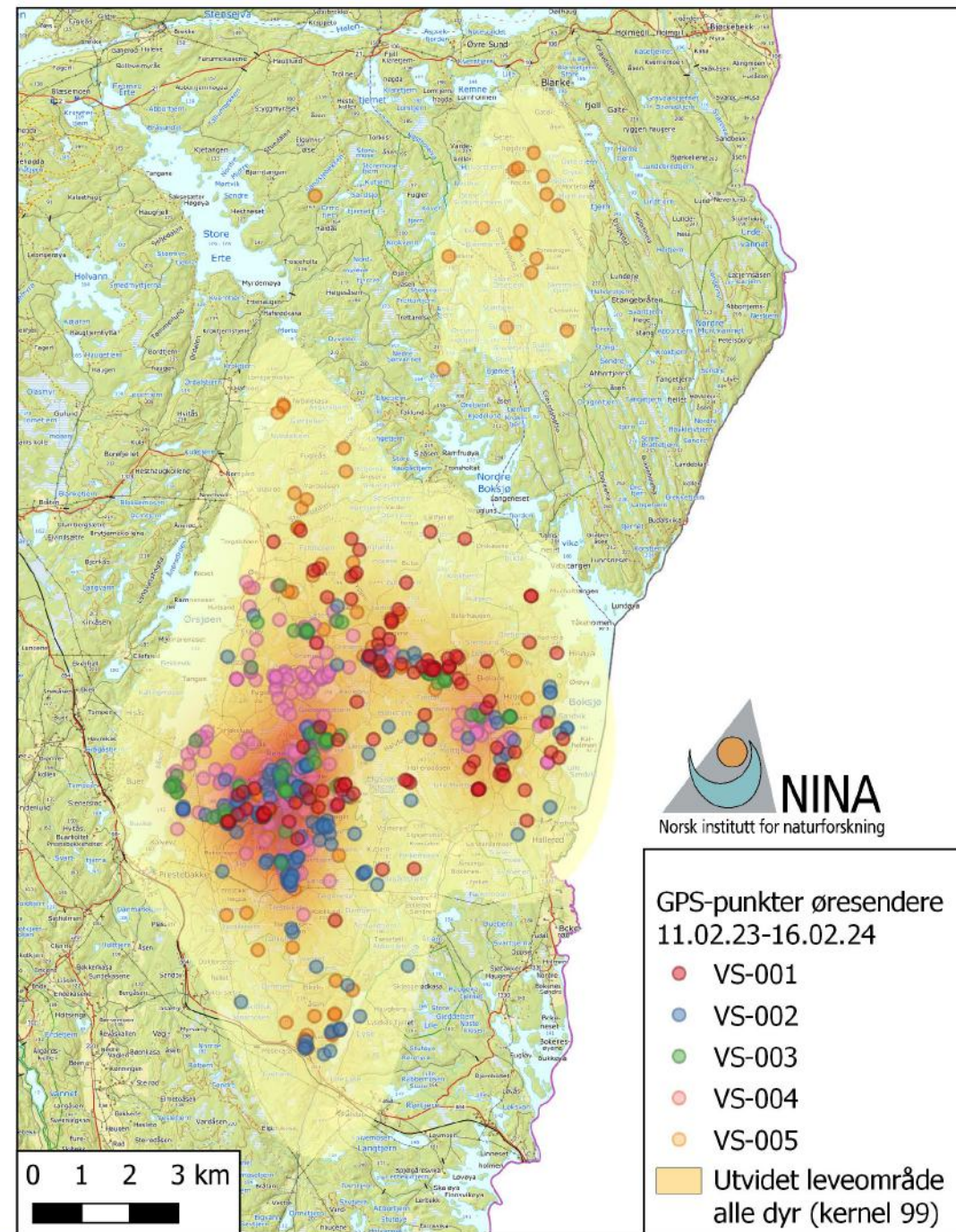

Leveområder (km²)

11. februar 2023 – 16. februar 2024

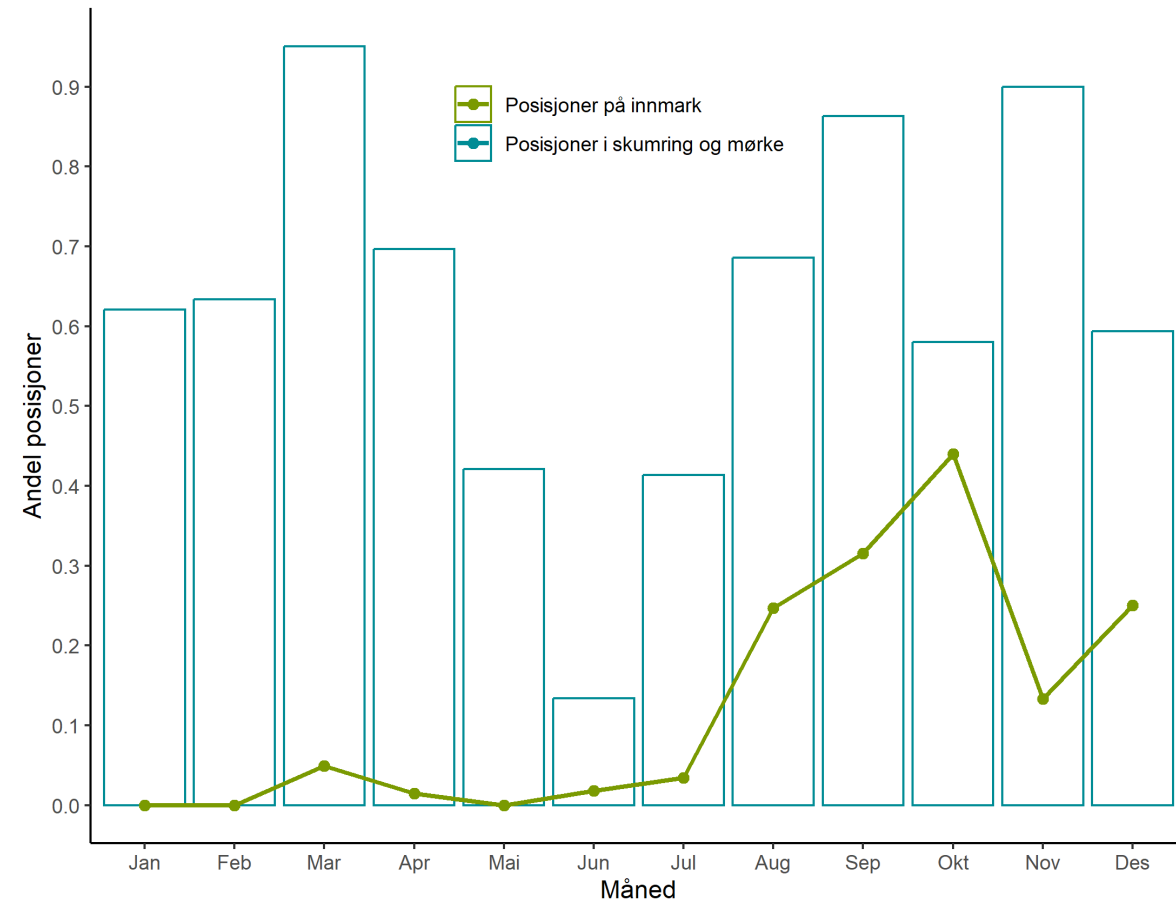
ID	Dager	Utvidet område	Kjerneområde
VS-001	129	59.7	16.3
VS-002	216	53.8	7.7
VS-003	84	43.1	11.8
VS-004	323	39.5	10.8
VS-005	157	165.6	33.6

Hvor store leveområder bruker villsvin i områder med ulik tetthet, topografi, habitater og klima?
Spredningsmønstre?
Hvor er korridorer og barrierer?
Innmarksbruk?
Nærhet til svinebesetninger?

Innmarksbruk gjennom året

Økende bruk av innmark sensommer - høst

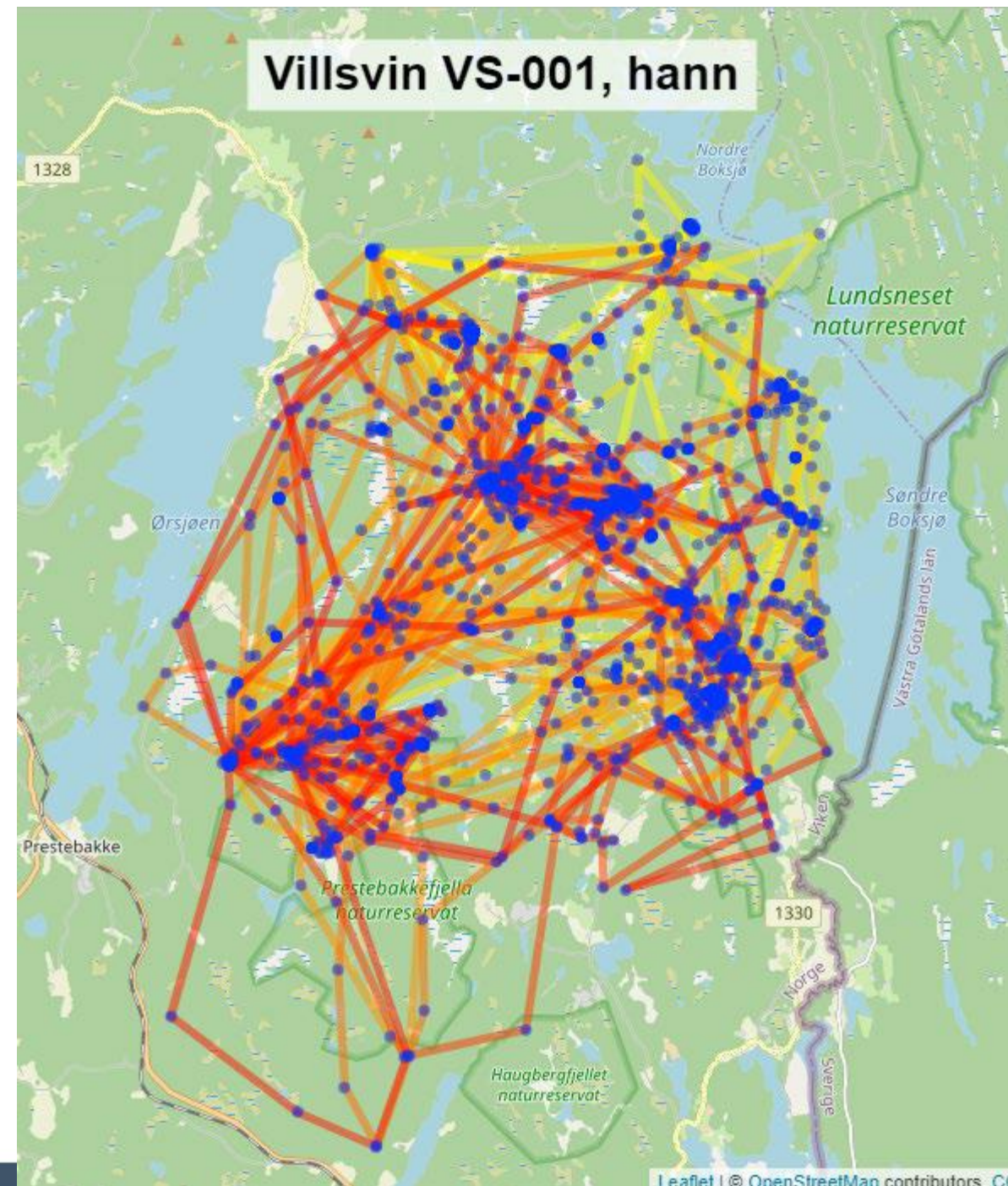

Aktivitet

Beveget seg 0.87 - 15.1 km pr dag i luftlinje

Gjennomsnittlig 6.3 km

Hvor langt kan man forvente at et smittet villsvin beveger seg?
Hvor mange andre villsvin kan det møte på veien?

Demografiske data og vitale rater

Data på overlevelse: 4 av 5 skutt

Dokumentert reproduksjon fra
bevegelsesmønster

Viktige data for bestandsmodellering

Flere dyr = mer styrke

Diett, slektskap og genetikk

Viktig for overvåking, spredning og opphav, og innmarksbruk – risiko for spillover, skader

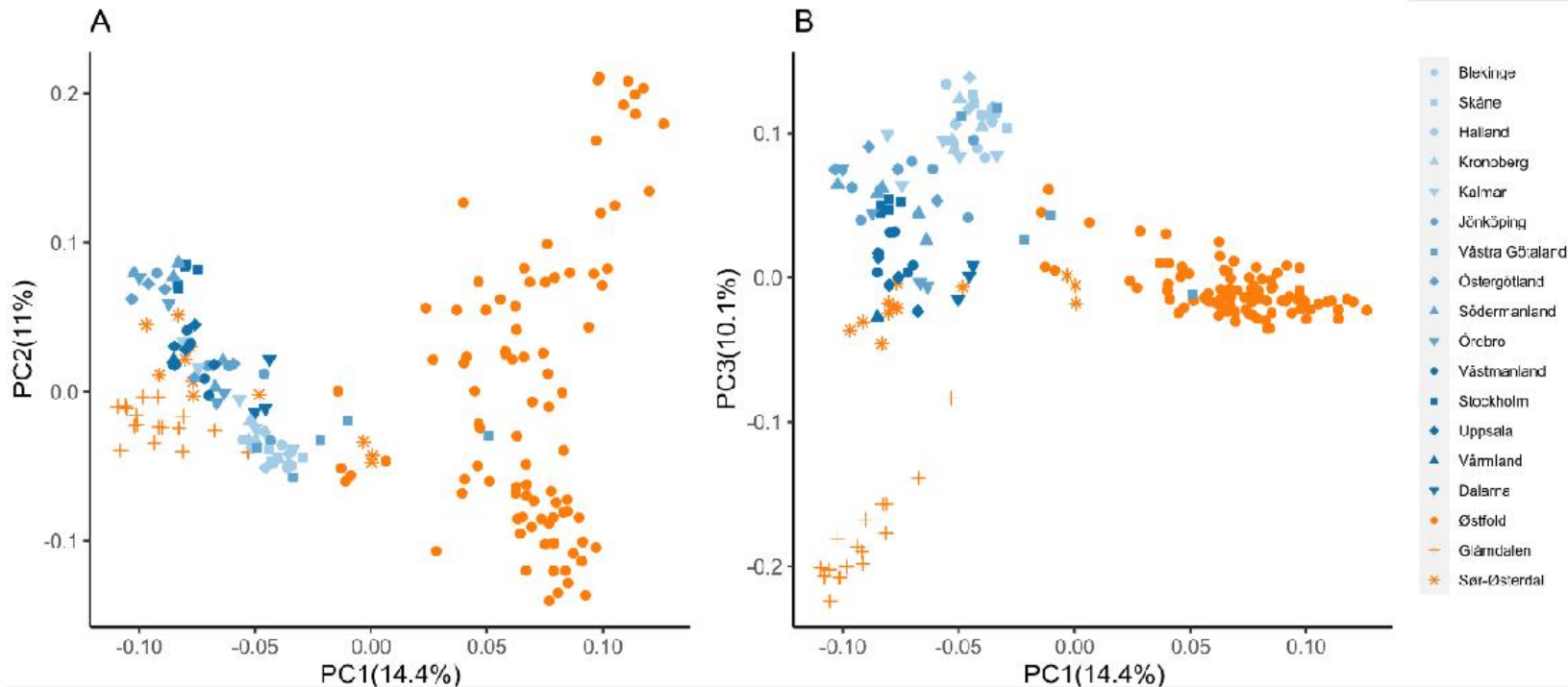
Finansiert av LMD 2020-2021

Prøver fra felte villsvin og fra fallvilt

Slektskap og genetikk

Østfoldbestanden er forskjellig fra den svenske
Glåmdalen og Sør-Østerdal har mer genetisk likhet til de svenske
MEN – lite data på svenske villsvin i grensetrakter

Slektskap:

Kan brukes til å identifisere
kildebestander

Flere langvandrere var i slekt med
individer fra Sør-Østerdal

Trenger flere individer for å øke
nytteverdien

Høst- og vinterdiett

50 individer

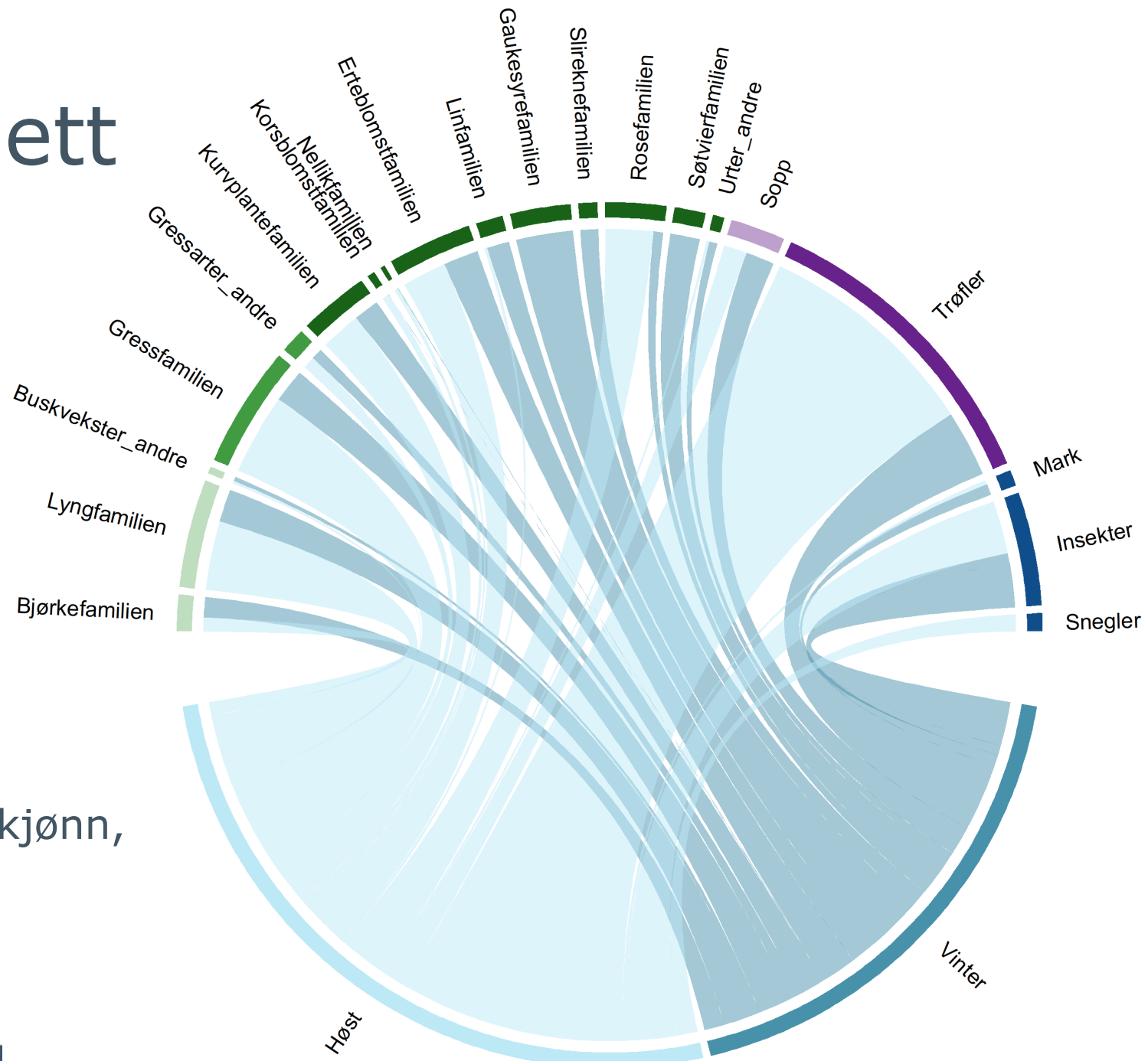
DNA-metastrekkoding

Planter, sopp og animalsk

Trøfler viktigste komponent

Stor individuell variasjon

Ingen sterk sammenheng med kjønn,
alder eller kroppsvekt

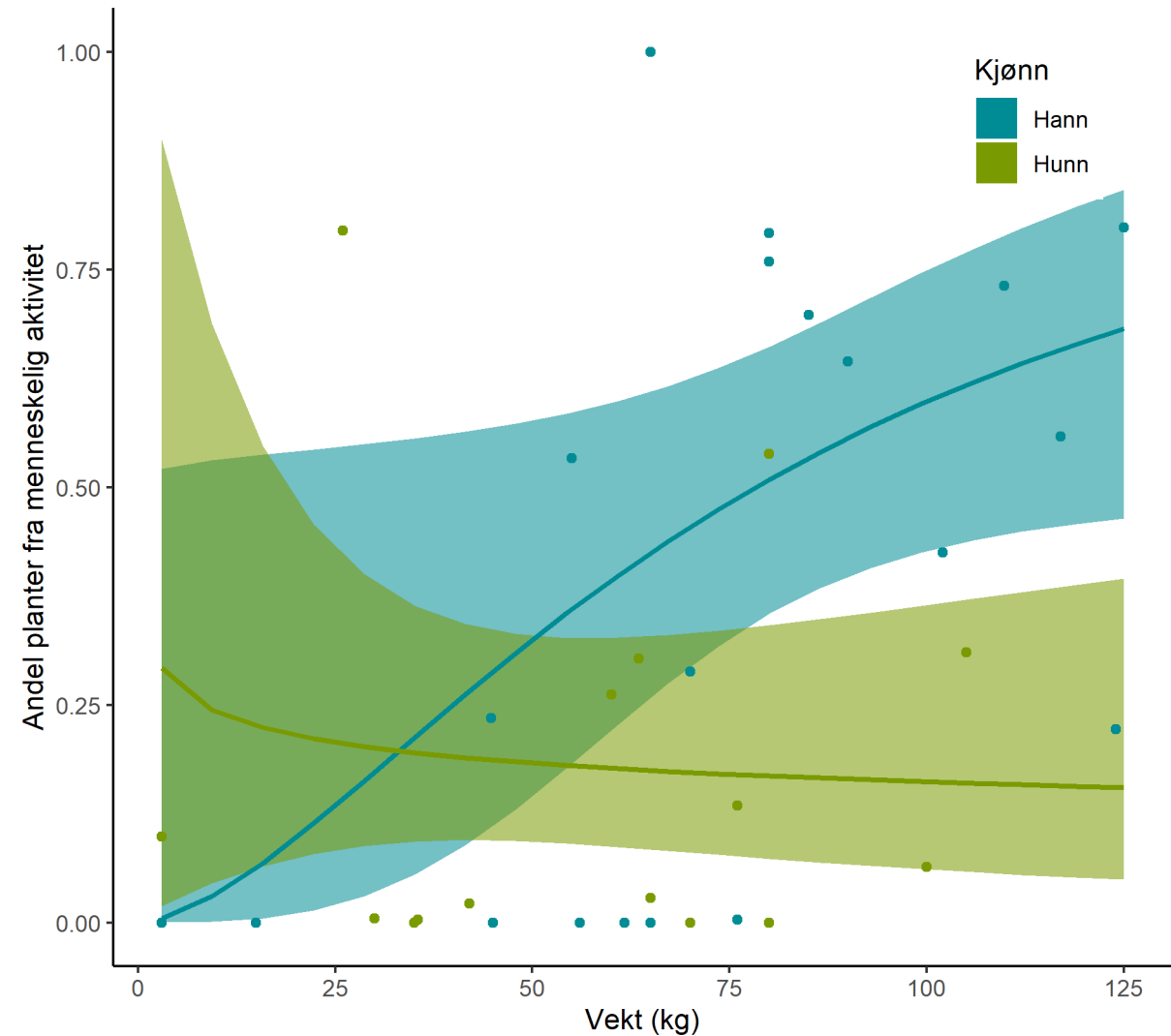
Diett: menneskelig aktivitet

Jordbruk og åtejakt

Hvete, bygg, potet mm.

Lite mais

Tyngre hanner hadde høyere inntak fra antatt menneskelig aktivitet enn hunner og lettere hanner

Diett, slektskap og genetikk

Genetikk:

Kunnskap om kildebestander og potensielle spredningsveier

Avgrense delbestander

Inngå i bestandsestimater

Diett:

Diett virker bestandsregulerende

Innslag av høyenergiføde fra menneskelig aktivitet

Nærhet til svineproduksjon

Beredskap og tiltak mot afrikansk svinepest

Ca 300 000 villsvin i Sverige

Sykdommen reiser raskt vha mennesker

Kunnskap om utbredelse og risiko for smitte til tamsvin

Lokal kunnskap er viktig for målrettet bekjempelse

God avveining mellom en sone **stor nok** for å fange opp smittede dyr, og å **begrense sterke restriksjoner** for fritid og næring, samt **ressurshensyn**

Hur har storleken på den smittade zonen fastställts? -

Zonens utbredning fastställdes baserat på sammanvägning av en rad faktorer. Viktiga faktorer som vägdes in var vildsvinspopulationens storlek och täthet i området samt kunnskap om hur och var vildsvinen rör sig det aktuella området. Utifrån denna kunnskap drogs gränserna med hänsyn taget till geografi och administrativa gränser.

Underlaget togs fram av den nationella expertgruppen för afrikansk svinepest som består av experter med kunnskap om smittämnet och egenskaper hos sjukdomen, vildsvin, vildsvinsekologi och jakt tillsammans med personer med lokal kännedom inom dessa områden.

För att minimera smittspridningen och fastställa smittans utbredning har området sedan genomsökts för att hitta och provta döda vildsvin. Efter dessa åtgärder bedöms det inte längre föreligga någon smittspridning vare sig inne i eller ut från området. Storleken på det smittade zonen har därför minskats.

Se Jordbruksverkets [karta över den smittade zonen](#).

Källa: Statens veterinärmedicinska anstalt

